

Arqueologia grega

Codi: 100734
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500241 Arqueologia	OT	3	0
2500241 Arqueologia	OT	4	0
2503702 Ciències de l'Antiguitat	OT	4	2

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: David Asensio Vilaro
Correu electrònic: David.Asensio.Vilaro@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Pau de Soto Cañamares

Prerequisits

No n'hi ha.

Objectius

Els objectius del quart curs són dotar a l'estudiant d'una formació bàsica en arqueologia, història i altres disciplines socials, i que es familiaritzi amb matèries històrico-arqueològiques que es desenvoluparan en cursos posteriors. L'assignatura té com a continguts l'exposició dels trets bàsics de la investigació històrico-arqueològica aplicada a l'àmbit del període protohistòric en el context geogràfic dels territoris de població i cultura grega, tant en l'àrea grega originària (Grècia continental, illes de l'Egeu i costa occidental anatòlica) com en les zones d'implantació colonial (Mar Negre, Magna Grècia itàlica, sud de França i costa empordanesa). Es plantejaran les aportacions de les metodologies instrumentals i de les tècniques analítiques als debats historiogràfics que la disciplina ha abordat. S'estudiaran els principals descobriments i els punts que han suscitat més controvèrsia de la investigació dels diferents períodes i territoris considerats. Els continguts inclouen les aportacions dels diferents àmbits de procedència de la informació i les proves empíriques (bàsicament el registre arqueològic) des de les quals s'elaboren les hipòtesis.

Aquesta matèria nuclear està concebuda com a continuació i ampliació de la matèria bàsica HISTÒRIA.

Competències

Arqueologia

- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Utilitzar els principals mètodes, tècniques i instruments d'anàlisi en arqueologia.

Ciències de l'Antiguitat

- Identificar i interpretar restes materials antigues per relacionar-les amb fets socials, polítics i econòmics de les societats mediterrànies de l'Antiguitat.
- Interrelacionar coneixements lingüístics, històrics i arqueològics del món antic amb coneixements daltres àmbits de les humanitats, principalment de la literatura, de la filosofia i de l'art antics.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els receptors d'un fenomen artístic en un determinat context cultural.
2. Aplicar tant els coneixements com la capacitat d'anàlisi a la resolució de problemes relatius al camp d'estudi propi.
3. Descriure les principals característiques dels jaciments arqueològics peninsulars de les èpoques preclàssica, grega i romana.
4. Descriure les principals característiques tipològiques dels centres urbans de l'antiguitat grecoromana.
5. Explicar el context en què s'inscriuen els processos històrics de l'antiguitat clàssica
6. Explicar el context en què s'inscriuen els processos històrics de l'antiguitat clàssica.
7. Expressar-se eficaçment aplicant els procediments argumentatius i textuals en els textos formals i científics
8. Identificar diferents tipus de ceràmica grecoromana i relacionar-los amb el seu context politicocultural.
9. Identificar els mètodes propis de la història i la seva relació amb l'anàlisi de fets concrets.
10. Identificar tipus bàsics de monedes gregues, romanes i ibèriques i la seva iconografia i relacionar-los amb el seu context politicocultural.
11. Reconèixer la importància de controlar la qualitat dels resultats del treball i de la seva presentació.
12. Utilitzar tant eines informàtiques bàsiques (per exemple, processadors de textos o bases de dades) com programes especialitzats necessaris en la pràctica professional.

Continguts

PROGRAMA

1.- Introducció. Història de la investigació. Estat actual de l'arqueologia de la Grècia antiga.

2.- Arqueologia de l'Edat Fosca (s. XII-VIII)

Període Submicènic i Protogeomètric (s. XII-X)

Període Geomètric (s. IX-VIII)

Arquitectura domèstica

Arquitectura funerària

Arquitectura militar

Urbanisme

3.- Arqueologia del món grec històric: Època arcaica, clàssica i hel·lenisme:

3.1.- Ciutat i camp en el món grec.

L'arqueologia del territori

Tipologies d'assentaments

La 'chóra' i l'asty'. Les ciutats sense territori.

Territoris polítics, sistemes d'integració política

3.2.- L'urbanisme, arquitectura, món funerari i cultural material.

4.- Arqueologia del fenomen colonial grec.

4.1.- Introducció: abast espacial i temporal de les colonitzacions grega. Trets bàsics d'un fenomen determinant a la Protohistòria Mediterrània.

4.2.- Els principals debats arqueològics a l'entorn de la colonització grega:

4.2.1.- Origen i causes dels moviment migratori grec.

4.2.2.- Naturalesa dels establiments colonials.

4.2.2.1- *Apoikia* i *emporion*: les dues modalitats clàssiques d'establiments grecs. Casos paradigmàtics de la Mediterrània central i occidental.

4.2.2.2- Dubtes sobre la validesa d'aquesta tipologia en època arcaica i evolució en època clàssica (estructura i dimensions dels nuclis urbans, implantació territorial: la *chora*, les colònies de les colònies).

4.3.- La relacions i impacte entre les comunitats indígenes, des de la perspectiva dels contingents colonials grecs.

Metodologia

1) Analitzar les línies de recerca i pensament vigents en l'arqueologia protohistòrica grega, des dels seus orígens fins el moment actual

2) Aportar a l'alumne una visió global de les matèries i camps que formen part del que avui dia anomenen Arqueologia del Món Grec.

3) Reflexionar sobre la vinculació de l'arqueologia protohistòrica del món grec amb d'altres disciplines (història antiga, antropologia, arqueometria...).

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
classes teòriques i pràctiques	130	5,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12

Avaluació

1.- Prova teòrica (per parcials o unitària final) on entraran els continguts de les classes magistrals i de les lectures proposades. (80 %).

2.- Treball sobre l'anàlisi i discussió desenvolupats a classe sobre diversos articles científics. (20%).

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Exercici final escrit	80%	4	0,16	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12
Treball sobre articles	20%	16	0,64	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12

Bibliografia

A.A.V.V., Confini e frontiera nella grecità d'Occidente. Tarent. 1997

ALCOCK, S. E.; OSBORNE, R. (ed.), Classical Archaeology, Wiley Blackwell Studies in Global Archaeology, Wiley Ed., Oxford 2007 (2ª ed. 2012).

BIANCHI BANDINELLI, R. i BECATTI, G. Enciclopedia dell'Arte Antica, Classica ed Orientale, Roma, 1958 i ss.

Bintliff, J.:1999: "The Origins and Nature of the Greek City-State and its Significance for World Settlement History", en P. Ruby [dir.], *Les princes de la Protohistoire et l'émergence de l'État*, Nápoles, 43-56.

BIERS, W.R., The Archaeology of Greece, Nova York, 1987

BORBEIN, A.H.; T. HÖLSCHER i P. ZANKER (eds.), Klassische Archäologie. Eine Einführung, Berlín, 2000.

COHEN, G.M.: 1995: *The Hellenistic Settlements in Europe, the Islands, and Asia Minor*, Berkeley

COULTON, J.J., Greek Architects at Work, Oxford, 1977

DINSMOOR, W.B., The architecture of Ancient Greece, Londres, 1950

Di Vita, A., "Town planning in the Greek colonies of Sicily from the time of their foundations to the Punic Wars", en *GCNP*, 343-363.

GINOUVÉS, R.; MARTIN, R., Dictionnaire Méthodique de l'architecture grecque et romaine. Matériaux, techniques de construction, techniques et formes de décor, Ecole française de Rome et Ecole française d'Athènes, Roma 1985.

GRECO. E., TORELLI, M., Storia dell'urbanistica. Il mondo greco, Roma, 1983

N.B.L. HAMMOND i H.H. SCULLARD, Oxford Classical Dictionary, Londres 1974.

HÖLSCHER, T., L'Archeologia Classica. Un'introduzione, L'Erma de Bretschneider, Roma 2010.

KURZ, D., BOARDMAN/J., Greek Burial Customs, Londres, 1977

MARCONI, C., The Oxford Handbook of Greek and Roman Art, Oxford University Press, Oxford 2014.

MARTÍN, R., L'urbanisme dans la Grèce antique. París, 1956

MORRIS, I.:1997. "An Archaeology of Equalities? The Greek City-States", *ACS*, 91-105.

OSBORNE, R.:1996: *Greece in the Making, 1200-479 B.C.*, Nueva York.

OWENS, E.J.. The city In the Greek and Roman World, Londres, 1991

POLIGNAC, F. De:1984: *La naissance de la cité grecque*, París.

Rill, T.E., Wilson, A.G.: 1991: "Modelling settlement structures in Ancient Greece: new approaches to the polis", *CCAW*, 59-95.

SAKELLARIOU, M.B.: 1989: *The polis-state. Definition and origin*, Atenas.

Thomas, C.G., Conant, C.: 1999: *Citadel to City-State: The Transformation of Greece, 1200-700 B.C.E.*, Indiana University, Bloomington.

WARD-PERKINS 1974: *Cities of Ancient Greece and Italy. Planning in Classical Antiquity*, Londres.

Programari

No es demana cap d'especial o específic.